

УДК 37.091.12:005.963]:37:005.6](045)

SUPERVISION: PROFESSIONAL SUPPORT AND PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF TEACHERS**СУПЕРВІЗІЯ: ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА І ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІВ****Kudla M.V./ Кудла М.В.***c.p.s., associate prof. / к.пед.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-1868-9892

*Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,**Uman, Sadova, 28, 20308**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,**м. Умань, вул. Садова, 28, 20308*

Анотація. У роботі проаналізовано поняття «супервізія» та «супервізор». Розглядаємо супервізію як форму підтримки педагога, його взаємодію з більш досвідченим фахівцем із метою ефективного подолання труднощів, попередження професійного вигорання та подальшого процесу самооцінювання власної діяльності. Розкрито сутнісні характеристики супервізії як інструменту професійного розвитку працівників. Окреслено класифікацію методів проведення супервізії: за джерелом інформації, за логікою передавання та сприймання навчальної інформації, за ступенем самостійності мислення. Ключові функції супервізора: консультативна; наставницька; функція фасилітатора (модератора).

Ключові слова: супервізія, супервізор, педагог, професійна підтримка, професійний розвиток.

Вступ.

Швидкі технологічні та соціокультурні зміни ставлять перед педагогами нові вимоги та завдання. Супервізія надає можливість адаптуватися до цих змін, підвищує професійну компетентність та допомагає вирішувати виникаючі проблеми. Також сприяє підвищенню ефективності навчального процесу через аналіз та вдосконалення методів та стратегій навчання, а також стимулює вдосконалення професійних навичок педагогів; сприяє формуванню сприятливого професійного середовища, де педагоги можуть обмінюватися досвідом, вирішувати професійні проблеми та підтримувати один одного; допомагає уникати професійного вигорання, стресу та втоми, забезпечуючи педагогам можливість рефлексії, підтримки та саморозвитку. Отже, в контексті постійних змін у сучасній освіті, супервізія виявляється надзвичайно важливою для забезпечення якості навчання та підтримки професійного розвитку педагогів.

Основний текст.

Супервізія – як інструмент професійної підтримки та професійного розвитку, що передбачає комплекс заходів із навчально-методичного супроводу педагогічних працівників в умовах реалізації завдань Нової української школи [3].

Однією з функцій супервізора є підтримка професійного розвитку фахівця, який володіє не лише сталістю, а й готовністю постійно вдосконалювати свої навички, усвідомлює перспективи й готовий до використання різних стратегій і

стилів професійної поведінки, що відповідають конкретній ситуації, а також має готовність до експериментування з альтернативними методами розв'язання проблемних завдань. Відтак, виникає необхідність обґрунтування необхідності застосування підходів до розвитку компетентності педагога в процесі підготовки до супервізії.

Супервізія – це особливе втручання, і тому до супервізора пред'являються особливі вимоги: багаторічний досвід практичної діяльності, знання всіх напрямів соціально-психологічного консультування, вміння досліджувати свою автентичність, уміння вибудовувати відносини довіри, відкритості та безпеки, дотримання етичних норм і правил. Останнє є особливо важливим, тому що дотримання етичних норм не тільки підвищує професійний рівень, підтримує професійний престиж і корпоративну культуру, а й, без сумніву, сприяє формуванню позитивної громадської думки про соціальну установу [2].

Супервізія – це можливість переглянути складну ситуацію в своїй роботі з іншого ракурсу, щоб розподілити думки, сумніви, турботи та отримати іншу перспективу, а також взяти на себе спільну відповідальність. Цей вид супервізії служить для відображення і розуміння особистих реакцій і патернів поведінки, які можуть перешкоджати ефективній роботі та співпраці. У цьому контексті супервізор створює безпечну атмосферу для відкритого обговорення, забезпечуючи конфіденційність та визначення місця і часу; допомагає сформулювати запит і розкрити проблему; допомагає розібратися з емоційним впливом та розвивати навички управління почуттями; забезпечує підтримку та емпатійний зворотній зв'язок; стимулює на пошук нових ідей та підходів до розуміння ситуації або проблеми; надає підтримку в пошуках ресурсів та піклується про самопідтримку; надає конструктивний зворотній зв'язок та надихає до професійного зростання і пошуку нових рішень [5].

Методи проведення супервізії класифіковано за групами: *за джерелом інформації* – словесні (індивідуальна бесіда (бесіда з осмислення, бесіда з планування), діалог, дискусія, інтерактивна лекція, семінар, пояснення, аналіз педагогічної ситуації), наочні (спостереження, самоспостереження, демонстрація, презентація із застосування комп'ютерних технологій), практичні (інтерактивні вправи, тренінги, ділові ігри, ігри-стратегії, моделювання); *за логікою передавання та сприймання навчальної інформації* – індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні; *за ступенем самостійності мислення* – репродуктивні, пошукові, дослідницькі [4].

Ефективні наставники допомагають педагогам розширити свій репертуар методів і доповнити його новими навичками, стратегіями і знаннями, які можна використати в різних ситуаціях. Залежно від інформації, яка потрібна вчителю, наставник може виконувати чотири основні ролі – фасилітатора, лідера, консультанта і тренера. Як наставник, ви зрозумієте, яку роль ви маєте виконувати в тій чи іншій ситуації – через які «окуляри» вам потрібно подивитися на потреби вчителя, з яким ви працюєте [1, с. 9].

Супервізія актуалізується в разі необхідності отримати зворотній зв'язок та оцінку стосовно ефективності своєї роботи від колег чи наставників, коли

важливо знайти шляхи для вирішення складних професійних завдань, намітити вектори розвитку та в стислі терміни набути необхідні знання та навички, провести критичну «інвентаризацію» свого професійного інструментарію (і, в разі потреби, почати вдосконалюватися), усвідомити власні так звані «точки росту», що у майбутньому уможливають професійний розвиток і задоволення потреб у кар'єрному зростанні й забезпечать кращу якість надаваних клієнтам послуг. Ключові функції супервізора: консультативна; наставницька; функція фасилітатора (модератора). Здійснювати супервізію можуть підготовлені спеціалісти, фахівці з числа вчителів, тренерів, тренерів-педагогів, працівників закладів післядипломної педагогічної освіти, методистів, експертів, залучених до проведення сертифікації, а також директорів шкіл та їх заступників з навчально-виховної роботи.

Висновки.

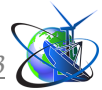
Супервізія – це ще один інструмент, який дозволить педагогам розвивати свої професійні навички та особистісні якості. Важливо розуміти, що супервізія – це не перевірка чи контроль. Супервізор – це наставник і консультант, який допоможе, підтримає, навчить новому та поділиться досвідом. Супервізорами будуть також педагоги, і подібна взаємодопомога – це те, чого потребує така масштабна і важлива реформа, як Нова українська школа. Супервізія – це специфічна форма підтримки, яка допомагає вчителю: бачити більш широкий контекст взаємостосунків з учнями, колегами, адміністрацією, рефлексувати; розуміти емоційний вплив на процес взаємодії та навчання мотивувати піклуватись про себе; стимулювати професійне навчання та пошук нових знань.

Література.

1. Богданов С. О., Залеська О. В., Федорець О. В., Ключко К. Є., Флярковська О. В. Професійне зростання та емоційна підтримка педагогів: методичний посібник. Київ : ПУЛЬСАРИ. 2021. 56 с.
2. Жуков А. С. Підготовка професійних супервізорів. *Association of supervisors and consultants*. URL: <http://www.supervis.com/content/1779286024-publikacii-o-superviziia>.
3. Клокар Н. І. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа». Київ. 2018. URL : <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2018/12/SUPERVIZIYA-POLOZHENN-2.pdf>
4. Наказ МОНУ «Деякі питання організації та проведення супервізії». № 1313 від 18 жовтня 2019 р. URL : <https://imzo.gov.ua/2019/10/21/nakaz-mon-vid-18-10-2019-1313-deiaki-pytannia-orhanizatsii-ta-provedennia-supervizii/>
5. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів: навчально-методичний посібник. *Тренінг для супервізорів Нової української школи*. 2018. 60 с.

References.

1. Bohdanov, S. O., Zaleska, O. V., Fedorets, O. V., Kliuzko, K. Ye., Fliarkovska, O. V. (2021). *Profesiine zrostannia ta emotsiina pidtrymka pedahohiv [Professional growth and emotional support of teachers]*. Kyiv : PULSARY [in Ukrainian].

2. Zhukov, A. S. Pidhotovka profesiinykh supervizoriv [Training of professional supervisors]. *Association of supervisors and consultants* [in Ukrainian].
3. Klokar, N. I. (2018). *Typove polozhennia pro provedennia supervizii vprovadzhennia Kontseptsii «Nova ukrainska shkola»* [Standard regulations on the supervision of the implementation of the «New Ukrainian School» Concept]. Kyiv [in Ukrainian].
4. Nakaz MONU «Deiaki pytannia orhanizatsii ta provedennia supervizii». № 1313 vid 18 zhovtnia 2019 r. [Order of the Ministry of Education and Culture «Some issues of organization and supervision". No. 1313 of October 18, 2019] [in Ukrainian].
5. Superviziia: profesiina pidtrymka i profesiinyi rozvytok pedahohiv: navchalno-metodychnyi posibnyk [Supervision: professional support and professional development of teachers: educational and methodological manual]. *Treninh dlia supervizoriv Novoi ukrainskoi shkoly – Training for supervisors of the New Ukrainian School*, 60 [in Ukrainian].

Abstract. *The work analyzes the concepts of «supervision» and «supervisor». We consider supervision as a form of support for the teacher, his interaction with a more experienced specialist in order to effectively overcome difficulties, prevent professional burnout and further process of self-evaluation of one's own activity. The essential characteristics of supervision as a tool for professional development of employees are revealed. The classification of supervision methods is outlined: according to the source of information, according to the logic of transmitting and receiving educational information, according to the degree of independent thinking. Key functions of the supervisor: consultative; mentoring; function of a facilitator (moderator).*

Keywords: *supervision, supervisor, teacher, professional support, professional development.*